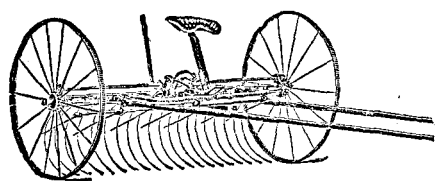

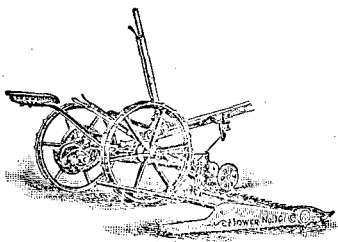
ERDÉLYI GAZDA

Legjobb és Legtökéletesebb

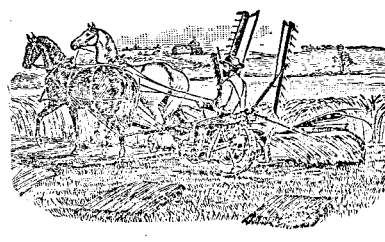
Fű- és Takarmány-kaszálók, teljesen acél Széna-gyűjtő és Tarló-gereblyék, Marokrakó és Kévekötő
 ● ● ● ● ● Aratógépek, Világhírű eredeti amerikai Johnston-gyártmány ● ● ● ● ●
Bächer Rudolf—Melichar Ferencz-nél Budapest, Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND.

Kimerítő árjegyzéket készséggel küldünk.

1266

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT, Deák-Ferencz-utca 25. szám.

A nagyérdemű gazdaközönség szives tudomására hozzuk, hogy üzletünkbe újabban egy nagyobb összeget fektettünk be és raktárunkat megnagyobbítottuk, ennél fogva azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy nagyrabecsült vevőinket gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett szolgáltatjuk ki.

Raktáron tartjuk mindazon cikkeket, amelyek egy gazdaságban szükségeltetnek, u. m. Gazdasági gépek és eszközök, Kudsiri-rudvasak, vaslemezek, építkezési vasgerendák, Konyhaberendezési cikkek, Kötél és lánczárak, Beocsini-Cément, Gipsz, nádfonat, Carbolineum, Kátrány, mindennemű Festékárak, Gépszíj, Gépolaj, Gépszir, Kocsikenőcs, Mécsolaj, Rézgálicz, Raffia háncs, Aszfalt és elszigetelőlemezek, Kovács-szén, Kox és Faszén, Fleischmann-féle szabadalmazott tejkannák stb.

Gazdasági gépekről árjegyzéket díjmentesen küldünk. 1473

Telefon szám: 351.

Telefon szám: 351.

Eladó

6 lóerejű, igen jó karban levő,
Robey-féle újabb fajta

Cséplőgép-garnitúra.

Értekezni lehet: 1575

Kolozsvártt, Rudolf-utca 26.
szám alatt

Szilágyi Istvánnál.

Őszi trágyázáshoz a

THOMAS-SALAKLISZT

csillag védjeggyel

helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kívánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál: 1511

Kalmár Vilmos,

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin
magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Kaszálógépek

fűnek, lóherének és gabonának

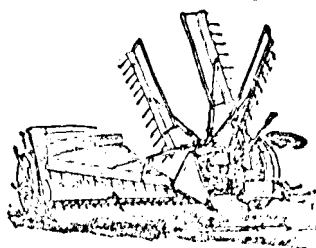
Széna-fordítók

Széna-gereblyék

} fogatos üzemre.

Széna- és szalmaprések kézi üzemre, tengeri morzsolók, cséplőgépek, járgányok, rosták, konkolyozók, ekék, hengerek, boronák, takarmányelkészítő gépek, „Pump-separat” tej- és lefőlőző gépek stb.

Különlegességekként a legújabb és legkitünőbb minőségben gyártanak és jótállás mellett szállítanak. 1574

Mayfarth F. és Tsa

mezőgazdasági gépgyára által

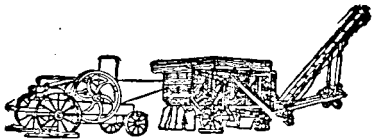
BÉCS, II./I. Taborsstrasse 71.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

- 1904. évi d.-szí-mártoni kiállításon 5 díszoklevéllel kitüntetve.
- 1903. évi besztércei kiállításon 2 ezüstéremmel kitüntetve.
- 1903. évi kolozsvári kiállításon 2 díszoklevéllel kitüntetve.
- 1902. évi pozsonyi kiállításon 3 oklevéllel kitüntetve.

KALLAI LAJOS motorgyára, BUDAPEST, VI., Gyár-u. 50.

Teles jótállás kitünő cséplésért

A jelenkor legegyszerűbb és legtökéletesebb motorcséplő-készlete.

Gépezet nélkül könnyen kezelhetők. Ezen legújabb motorok terjesztése érdekében használt gőzgépek cserébe vétetnek.

Ezen motorcséplő-készletek felülmúlhatlan kitűnősége felől tudakozódni lehet:

Báró Kemény József urnál Maros-Németi (Erdély).
Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán urnál Nagy-Enyed.
Gróf Mikos Kelemen urnál Magyar-Csesztve.
Meskó Jakab urnál Csikmádéfalva stb. stb.

1454

Legbiztosabb olcsó üzem!

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Ajánlja teljes jótállás mellett benzinmotorait malom- és iparüzemre, valamint

**Villamos Benzinlokomobil-
Cséplőkészlelt Kettős Tisztító-
szerkezettel.**

!!!Egyedül létező újdonság!!!

Önműködő, ellenőrző és biztosító-szelep.
Külön mezőgazdasági géposztály:

gőzgépek, malmok, járgányok, cséplők, vetőgépek stb.

Lónyiró ollók,

Marhanyiró ollók,

Ló- és marhanyiró gépek „HELIOS”
istálló lámpa stb. s egyéb gazdasági czikkek
legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ

czégnél

BUDAPEST, VI-ik kerület Andrassy-ut 2. szám.

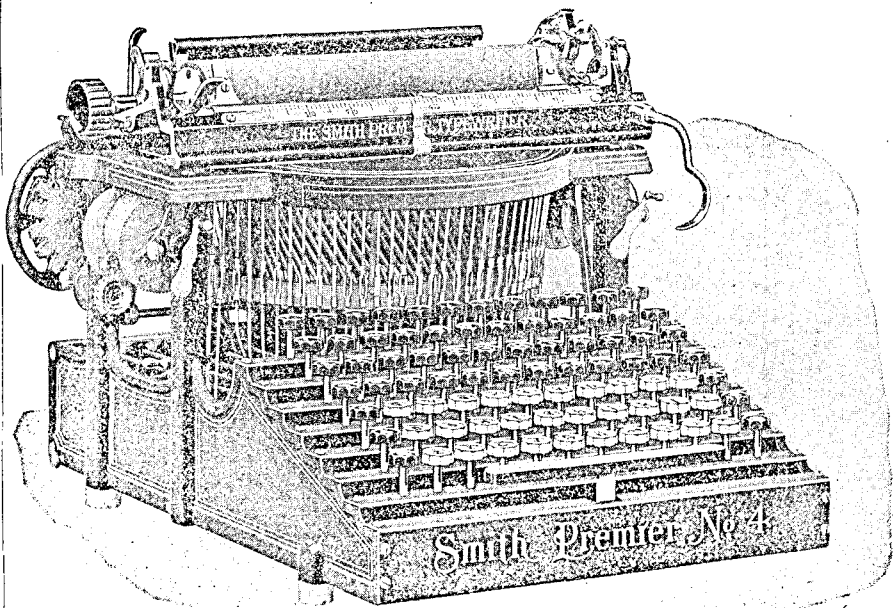
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1532.

A SMITH-PREMIER-IRÓGÉP

a világ legjobb gépe. — Grand Prix 1900. Paris.

300,000 darab Smith-Premier már használatban.

Vezérképviselő Erdély, Szatmár- és Máramaros megyék részére:

Strasser Izidor

Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 22.

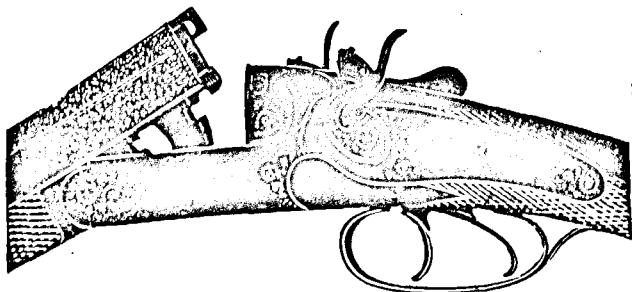
Központ:

Budapest, Andrassy-út 4.

Irógépmunkákat és sokszorosításokat a legjutányosabb árban elvállalok.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1546.

Egyedüli FERLACHI gyártmány,
mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus

1323

fegyvergyár és (précios) puskaműves

FERLACH (KARINTHIA) szállit elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czéllövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-8 — kilogramm.

Újdonság: Browning-féle automatikus sorét ismétlő fegyver 225 korona gyári árban.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelezés magyar!

Levelezés magyar

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Székely akció. II. É. E. 339

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei szakosztályának szervezeti szabályai . . . 340

Erdély szőlőszeti reconstuctiója. *Dicsenty Dezső* 341

Irodalmi szemle:

Magyar föld tehermentesítése. *Barabas Endre* 342

Egyleti élet:

Meghívó. Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányának ülésére. 343

Az E. G. E. Kolozsvármegyei Szakosztályának alakuló kázgyűlése 343

Vegyes közlemények:

Gazdatiszti nyugdíjügyi kongresszus 344

Hírdetések.

A székely akció.

II.

(É. E.) Amint már előző cikkünkben említettük, a székely akció súlypontja az állattenyésztésen és különösen a szarvasmarhatenyésztésen volt. Kétségtelen: az elhanyagolt és hátramaradt székely állattenyésztés a legtöbb és leghálásabb sőt talán a legkönnyebb alkalmat szolgáltatva a kirendeltség tevékenységének. De nem hallgathatjuk itt el azon meggyőződésünket, hogy az állattenyésztés emelése érdekében végzett intenzív munka mellett az eddiginél jóval nagyobb gondot kell a jövőben fordítani a növénytermesztésnek egyes, a székelyföldön kifejleszhető ágaira is, hogy teljes erővel kell igyekezni a termelés helyes arányainak behozatalára, az okszerű művelési módok elterjesztésén kívül a belterjesebb ágak fölkarolására és a meglévő ágak belterjesebbé tételére.

A szőlőtermesztést nem elég ojtványok és vesszők kiosztásával fejleszteni, hanem a telepítést kell a székelyföld alkalmas részein, a Maros, Nyárad, Aranyos és Küküllő mentén megkönnyíteni és a régi erdélyi szőlőtermesztés regenerálásához hozzájárulni.

Csak gyenge kezdete lehet a gyümölcsstermesztés föllendítésére törekvő akciónak az, hogy 39 község 10034 gyümölcsoltványt kapott, mert nemcsak a fölkarolandó községek és a kiosztott oltványok számát kell megnövelni, hanem le kell az alapját rakni az egyöntetű gyümölcsstermesztésnek, az okos gyümölcszedési és kezelési eljárásnak és a tömeges gyümölcsértékesítésnek is. Persze, hogy két év alatt mindezt nem lehetett megcsinálni, de reméljük, hogy tervszerű tevékenység fog megindulni mihamarabb ezen a téren.

Nem kevésbé szükséges dolog az, hogy a zöldségstermesztés is a lehető legnagyobb mértékben kiterjesztessék és ha a két beállított bolgár rendszerű kertészet bevált, akkor egyszerre hasonló intézményeket kell létesíteni a nagyobb székely városok és fürdők körül és helyi szövetkezetekbe kell összetömöríteni a kisgazdákat, az öntözőművek létesítéséhez pedig kölcsönöket kell nyújtani a vállalkozóknak.

A legelőgazdaságok létesítése és a legelők javítása körül bizonyára fokozottabb akciót fog a kirendeltség a jövőben megindítani és a mesterséges takarmánytermesztést rét- és legelőszegény vidékeken meg ott, ahol az intenzív állattenyésztés föltételei megvannak, nagyobb mértékben fogja fölkarolni, mint eddig. Mert nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az állattenyésztésnek éppen azon belterjes iránya, melynek létesítésére a kirendeltségnek törekednie kell, nagyon sok helyen nem nélkülözheti a mesterséges takarmányok termelését.

És itt áttérhetünk mindjárt a jelentés azon részéhez, mely az állattenyésztés föllendítésére megindított akció eredményeiről számol be. A szarvasmarhatenyésztés persze az a tenyésztési ág, melyre a kirendeltségnek a legnagyobb gondja volt. Bizonyára annak kellett lennie az első intézkedésnek, hogy azokba a községekbe, ahol tenyészapaállat nem volt, vagy ahol az rossz minőségű volt, a szükséges jó tenyészbikákat kiosszák. Szó sincs róla: ennek a föladatának derekesan megfelelt a kirendeltség, amit bizonyára megkönnyített az, hogy a földművelésügyi miniszter jelentékeny hozzájárulási segélyeket adott a bikák beszerzéséhez az illető községeknek. De mikor a székely akción kívül a beszerzési kedvezményeket eltörölte a miniszter, akkor igazán nagyon kell ügyelnie a kirendeltségnek arra, hogy csak a valóban rászorult községek részesüljenek a kedvezményben és ennek az elbírálását sokkal nagyobb mértékben magára a kirendeltségre bízók, mint a nem egészen részrehajlatlan közigazgatási hatóságokra és a községek anyagi helyzetét nem ismerő állattenyésztési felügyelőkre.

Szerencsés helyzetben voltak a székelyföldi kisgazdák és hálás szerepe lehetett a kirendeltségnek, hogy mintegy 500 ezer korona értékű tenyésztehén és üsző volt kiosztható, még pedig kedvezményvel. Állattenyésztési szempontból bizonyára igen szükséges az, hogy a jó apaállatok mellett megfelelő minőségű anyaállatok is legyenek. De nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül a kirendeltségnek az egyes fajták meg-

**Jobb
és megbízhatóbb
magvak**

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

magkereskedése

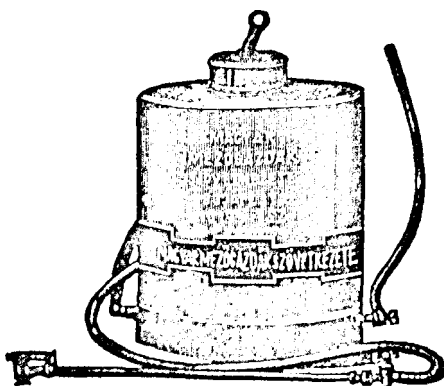
Budapesten

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-lajos-utca 4. sz.

ÁRJEJYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Ajánljuk szavatolás mellett a francia „ECLAIR“ permetezőnek minden tekintetben hű másolatát a „MEZŐGAZDÁK“ permetezőt, melyet védjegyünk alatt ide haza gyártatunk. Ára: 34 K. és 28 K.

Továbbá I. rézgálicot, sublimált kénport, dr. Aschenbrand-féle bordoi és rézkénport, fehér hosszúszerű raffiaháncsot, 4 szer sodrott juttafonalat, venyigemetsző ollókat, szőlő és fajtó késeket, gummiszallagot, furott és hasított parafadugót a legjutányosabb áron. ● ● ●

Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. 1006.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31. sz. ● ● ●

választása terén követett eljárását. Ezt az eljárást a jelentés így írja le: »arra is tekintettel voltunk, hogy az erdélyi magyar fajta szarvasmarha tenyésztése a székelyföldön is mind szűkebb térre szorítottván, mivel ennek megfelelően az erdélyi magyar igásökrökre folyton emelkedik, ha már a nagyobb birtokosok kevesebb igás ökröt nevelnek, legalább a kisebb birtokú gazdaközönség kezén levő tehénállomány olyan legyen, hogy annak ivadékaiból minél értékesebb igás ökrök legyenek nevelhetők.« Valóban igen helyes, hogy a kirendeltség figyelmét nem kerülte el az, hogy az erdélyi-magyar marha tenyésztése a székelyföldön szűkebb térre szorul; de azzal a ténnyel, hogy a nagyobb birtokosok ma már kevesebb igás ökröt nevelnek, nem láthatjuk megindokolva az arra való törekvést, hogy a kisgazdák neveljék azt. Mert a viszonyoknak és a fölfogásnak megváltozása kellett ahhoz, hogy a nagyobb birtokosok fölhagyjanak az igásökrök neveléssel, mikor ez éppen a nagyobb birtokon rendelkezett a kedvezőbb előfeltételekkel; de a viszonyok és a fölfogás a kisgazdák körében még inkább etértek az igás ökrök neveléstől és ha a nagyobb birtokosok áttértek a tejelő fajták tartására, még inkább és előbb megvolt erre a hajlandóság a kisbirtokosoknál és még inkább szükséges ez ezeknél. Nem látjuk még mindig a kellő határozottságot, nem látjuk még mindig a kialakult véleményét a kirendeltség ezirányú terveiben. A viszonyok és a föltételek gondos mérlegelése után programot kellene föllátnia a szarvasmarhatenyésztés irányát illetőleg, rayonizálni kellene ebből a szempontból a székelyföldet és ezen programnak megfelelően kellene aztán az állatokat kiosztani és a segélyeket nyújtani s így a székelyföld állattenyésztését a kor és a viszonyok követelményeihez képest átalakítani és az ezt nehezítő vármegyei szabályrendeletek megváltoztatására törekedni.

És éppen ebből a szempontból olyan hibának tartjuk, melyet könnyen el lehetett volna kerülni, azt, amit a kirendeltség vezetője is konstatál, hogy a mezőhegyesi és tordai állami gulyákból beszerzett egyáltalán nem tejelő jellegű teheneket osztottak ki. De csak nagy óvatossággal és figyelemmel lehet a kiosztandó és a tenyésztés javítását célzó tehenek és üszök beszerzését a nyílt vásárokon is eszközölni, mert ahol a származás és a szülőállatok nem figyelhetőek meg, ott gyakran érhet csalódás abban a tekintetben, hogy a szemre tetszetős, használatát illetőleg talán megfelelő anyá után olyan utódok fognak majd származni, melyek a kitűzött tenyésziránytól eltérnek.

De újból kell itt hangsúlyoznunk azt,

hogy a kirendeltségnek a legnagyobb gondot kellene fordítania és garanciát kellene valamely úton-módon szereznie arra nézve, hogy az általa kiosztott tenyészállatok valóban tenyésztésre használtassanak, annak birtokában maradjanak, aki azokat a kedvezményekkel kapta és hogy a kiosztott jó tenyészanyag jó ivadéka is a továbbtenyésztésre megtartassanak. És ezen utóbbi szempontból talán nem lenne kivihetetlen az, hogy a tenyésztési célokra alkalmas növendékállatokat maga a kirendeltség szerezze meg, nevelje föl és így magát a később kiosztandó tenyészállatállományt ellássa.

A lótenyésztés terén a kirendeltség működése jóval kisebb terjedelmű és csak Csik- és Maros-Torda vármegyére kiterjedő volt, ahol is a hegyes vidékre való kistermetű, de fáradhatatlan és gyorsjárású kocsilovaknak tenyésztését akarja és fogja a kirendeltség ezirányú munkája föllendíteni. De azt hisszük, hogy a kirendeltségnek teljes figyelemmel kell fordulnia a Maros, Aranyos és Küküllő folyók mentének sík vidékeire is és ott nem a speciális székely lónak, hanem értékes és katonai célokra is alkalmas népies lótenyésztésnek kell az alapját megvetni.

A sertés- és juhtenyésztés emelésére tett intézkedéseknél csak ismételnünk, hogy biztosíték szerzendő arra nézve, hogy a kiosztott tenyészanyag az illető gazda birtokában tenyésztés céljaira használtatik és intézkedés kellene arra nézve, hogy a tenyésztésre kiválóan látszó szaporulat valamely módon a továbbtenyésztésre legyen fölhasználható. Kívánatosnak tartjuk azonban, hogy az olyan vidékeken, ahol tejszövetkezetek létesültek, vagy létesülnek, a hazai kondorszörű fajtán kívül, vagy helyett különleges hussertésfajta meghonosítását is kísérelje meg a kirendeltség.

A baromfitenyésztés javára tett intézkedésekre nézve csak azt a megjegyzést tehetjük, hogy a három, különböző korokban divatos fajtának, az orpingtonnak, langshannak és plymuthnak kiosztását illetőleg szerettük volna megösmerni azokat az elveket, melyek szerint a kirendeltség a tyúk- és tojás kiosztásnál eljár, mert máskülönbösen nehezen tudjuk magunknak megmagyarázni, hogy miért osztottak ki ilyen különböző és különféle anyagot. Az, hogy Marosvásárhelyen baromfihizláló telep létesült, bizonyára örvendetes, de ilyen hizláló telepeknek a tenyésztőknek szorosabb kapcsolatba való bevonásával kellene a jövőben létesülniük.

A székelyföldi miniszteri kirendeltség szoros értelemben vett mezőgazdasági akciójára ezeket a megjegyzéseket tartottuk

szükségesnek megtenni, mert meggyőződésünk, hogy ezeknek figyelembevételével az akció még az eddiginél is hatásosabb és eredményesebb leend. Nagy és szép munka az, amit a földmívelésügyi miniszter nagyrányu támogatása és a kirendeltség vezetőinek lankadatlan szorgalma, buzgalma és hozzáértése tett lehetővé; de ezt a munkát méreteiben növelni, eredményességében fokozni lehet, ha az időközben szerzett tanulságokat figyelembe veszik és a tapasztalt hiányosságokat, meg hibákat helyrehozzák.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei szakosztályának szervezeti szabályai.

I.

1. §. A szakosztály czíme:

»Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya.«

Székhelye: Kolozsvár.

Pecsétje: »Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya, Kolozsvár, 1905.«

2. §. Cél:

Kolozsvármegyének közgazdasági szempontból való megismerése, megismertetése és Kolozsvármegye mezőgazdaságának minden irányban való fejlesztése a megfelelő és arra alkalmas eszközökkel.

3. §. A szakosztály viszonya az E. G. E.-hez:

A szakosztály az E. G. E. keretében foglal helyet, saját szorosan vett szakügyeit önállóan intézi; minden egyéb ügyben végrehajtás előtt az E. G. E. igazgatóválasztmányának előterjesztést tesz. Vagyona meg bevételei az E. G. E. pénztárában külön cím alatt kezeltetnek. Az E. G. E. rendes évi közgyűlésén működéséről jelentést terjeszt elő. Az E. G. E. Kolozsvármegyeiben lakó tagjai a szakosztály tagjai; az E. G. E. közgyűlése választja meg a szakosztály elnökét és előadóját. Az E. G. E. elnöksége és titkára tagjai az intéző bizottságnak.

4. §. Tagok:

Az Erdélyi Gazd. Egyletnek Kolozsvármegyeiben lakó tagjai, a szakosztályba belépő alapító és évdijas és az intézőbizottság által megválasztott levelező tagok.

1. *Alapító* tagok, azok, a kik a szakosztály részére az E. G. E. pénztárába tőkekép legalább 100 K készpénzt, vagy ennek megfelelő és 6% os kamattal jövedelmező alapítványi kötelezvényt letesznek;

2. *Évdijas* tagok, a kik magukat évi 6 korona tagsági díjnak hat évig való fizetésére kötelezik.

3. *Levelező* tagok a szakosztályba be nem lépett, az intéző-bizottság által megállapított időre megválasztott egyének.

A szakosztály közgyűlésein minden tagnak személyesen gyakorolható megjelenési és tanácskozási joga van; a szakosztályba belépett tagok nag és az E. G. E. kolozsvármegyei tagjainak pedig szavazati joguk is. Az E. G. E. hivatalos lapját, az »Erdélyi Gazda«-t, minden szakosztályba lépő alapító és évdijas tag külön díj fizetése nélkül kapja.

5. §. Fővedelem:

- 1) az E. G. E. által évenként adandó összeg,
- 2) a szakosztályba külön belépett tagok tagdíjai és az alapítványok kamatai,
- 3) a törvényhatóság,

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

- 4) az állam,
5) a magánosok által esetleg adandó adományok és segélyek.

A szakosztály részére tett alapítványok összege el nem költethető, ezeknek csupán kamatai képeznek elkölthető jövedelmet.

II.

6. §. *A szakosztály szervezete:*

A szakosztály minden évben az E. G. E. közgyűlése előtt, közgyűlést tart, melyet az elnök hív össze s azon a szakosztály minden tagja részt vehet:

A közgyűlés tárgyai:

- a) jelentés a lefolyt év működéséről,
b) zárszámadás beterjesztése,
c) az évi munkaprogramm megállapítása,
d) az évi költségvetés megállapítása,
e) indítványok tárgyalása.

A közgyűlés határnapja legalább 2 héttel megelőzőleg az E. G. E. hivatalos lapjában hirdetendő.

A közgyűlés határozatképességéhez legalább 12 tag jelenléte szükséges, ellenkező esetben két héten belül új közgyűlés hívandó össze, mely a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

A közgyűlésen a szakosztály elnöke, annak akadályoztatása esetén annak alelnöke, vagy — ha ez is akadályozva lenne — a jelenlevők közül közfelkiáltás útján választott tag elnököl.

A közgyűlés előadója és jegyzője a szakosztály előadója.

Rendkívüli közgyűlés összehívásának szükségessége fölött az intéző bizottság határoz.

7. §. *Intéző bizottság:*

Tagjai:

1. Rendes tagok.

- a) az E. G. E. elnöksége és titkára,
b) a szakosztály elnöke, alelnöke, előadója, pénztárosa és jogtanácsosa,
c) a szakosztály közgyűlése által a tagokból 3 évre választott 24 tag.

2. Meghívott tagok.

a) Kolozsvármegye alispánja, közigazgatási előadója, járásainak főszolgabírái és gazdasági szakreferense,

b) a Kolozsvármegye területén levő állami mezőgazdasági intézmények vezetői, a gazd. tanintézet tanárai és a kolozsvármegyei állandó gazdasági tudósítók,

c) esetről-esetre meghívott szakemberek.

Ülések.

Az intéző bizottságot ülésre hívja az elnök mindannyiszor, valahányszor azt szükségesnek látja, de legalább 3 havonként, vagy ha annak összehívását az intéző bizottság legalább 5 tagja, az ülés tárgyának megjelölése mellett, írásban kéri.

Az ülésekre tárgysorozatos meghívó köldendő minden intéző bizottsági tagnak.

Az üléseken a szakosztály elnöke, ennek akadályoztatása esetén alelnöke, harmadsorban pedig egy közfelkiáltás útján egy ülés tartására választott bizottsági tag elnököl.

Az ülések határozatképességéhez legalább 6 bizottsági tag jelenléte szükséges.

Az intéző bizottság határozatait szótöbbséggel hozza. A szavazás módját az elnök határozza meg. Választásoknál és legalább 5 tag kivánságára titkos szavazásnak van helye. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

Az intéző bizottság hatásköre:

a) a szakosztály összes ügyeinek, tevékenységének vezetése és irányítása; céljának és érdekeinek előmozdítása; a szakosztályhoz intézett, vagy utalt kérvények, indítványok, átiratok feletti tanácskozás és azok elintézése; a hozott határozatoknak közvetlen végrehajtása,

egyszóval a végelhatározás minden olyan ügyben, mely a közgyűlésnek, vagy az E. G. E. igazgató választmányának főtartva nincsen,

b) az intéző bizottság előkészíti a közgyűlés tárgyait és kitűzi annak napját.

c) hivatalos utasítást ad tisztviselőinek és az általa megbízott képviselőknek, vagy kiküldött tagoknak,

d) bizottságokat küld ki s azok javaslatai felett végérvényesen határoz.

Az intéző bizottsági ülések jegyzőkönyveit az elnök, a jegyzőkönyvet vezető és az elnök által kinevezett két, az ülésen jelen volt tag hitelesíti.

Az intéző bizottság nevében kibocsátott úgydarabokat az elnök, vagy annak helyettese és az előadó írják alá.

8. §. *Az elnökség.*

Az elnöki teendőket végzi az elnök akit az E. G. E. közgyűlése és az alelnök, kit a szakosztály közgyűlése általános szótöbbséggel 3 évre választ.

Az elnök hatásköre.

a) képviseli a szakosztályt az E. G. E. elnökségével együtt kormányhatóságok és önállóan egyesek előtt,

b) a közgyűléseket és intéző bizottsági üléseket összehívja, azok tanácskozásait vezeti, határozatait kimondja, intézkedik a jegyzőkönyvek hitelesítéséről és rendelkezik a hozott határozatok végrehajtása iránt,

c) a szakosztályhoz érkezett leiratokat, átiratokat, kérvényeket, indítványokat elintézi, a szakosztály nevében a hatóságokhoz és egyesekhez intézett iratokat aláírja, amennyiben szükségesnek látja, azokat az intéző bizottsághoz, illetőleg a közgyűléshez, vagy bizottságokhoz utalja és gondoskodik arról, hogy a tárgyak az ülésekre előkészíttessenek,

d) sürgős ügyeket az intéző bizottság utólagos jóváhagyásával elintézi, vagy amennyiben az szükséges, az intéző bizottsághoz utal,

e) ellenőrzést és felügyeletet gyakorol a bizottságok, a tisztviselők, szóval az egész szakosztály működése és ügykezelése fölött,

f) a közgyűlés, vagy az intéző bizottság által határozott kiadásokat kiutalváuyozza,

g) a költségvetésben megszavazott összegeket, folyó kiadásokat és sürgős kiadásokat utalváuyozza, utóbbiakat az intéző bizottság jóváhagyása mellett,

h) a szakosztályt érdeklő jogügyleteket megköti az intéző bizottság, illetve a közgyűlés jóváhagyása mellett,

i) az intéző bizottság nevében kelt meghatalmazásokat, okmányokat, bizonyítványokat, utalványokat és hivatalos levelezéseket az elnök az előadóval együtt írja alá.

Az elnököt akadályoztatása esetén minden teendőre nézve az alelnök helyettesíti és képviseli.

9. §. *Bizottságok.*

Bizottságokat — mindig ideiglenes jelleggel és felmerült egy, vagy több eset alkalmából, vagy kérdések előkészítése céljából — kiküldhetnek: a közgyűlés és az intéző bizottság.

A bizottságok tagjainak száma 5-nél csak rendkívüli esetben lehet több, ezeken kívül hivatalból tagjai: az elnök, az alelnök és az előadó.

A bizottságok javaslatai felett végérvényesen mindig az intéző bizottság, vagy a közgyűlés határoz.

10. §. *Tisztviselők.*

A szakosztály tisztviselői az előadó, a pénztáros és jogtanácsos.

Az előadót az E. G. E. elnöke jelöli ki, esetleges javadalmazását, vagy tiszteletdíját a szakosztály közgyűlése állapítja meg.

Az előadó hatásköre:

a) a közgyűlés, intéző bizottság és az elnökség rendelkezései szerint végzi és végrehajtja a szakosztály minden teendőit. Ő a szakosztály fogalmazó tisztviselője,

b) előadója és jegyzője a közgyűlésnek és az intéző bizottság üléseinek.

A szakosztály pénztárnoka az E. G. E. pénztárnoka, aki külön cím alatt a bizottság és elnökség ellenőrzése mellett kezeli a szakosztály vagyonát és szabályszerű utalványok alapján eszközli a fizetéseket.

Jogtanácsost szükség esetén az intéző bizottság választ. Feladata a szakosztály jogügyeit vezetni és a szakosztályt minden felmerülő esetben jogi tanácsccsal ellátni.

11. §. *Feloszlás.*

A szakosztály feloszlása esetében a szakosztálynak tőkéje az E. G. E. tulajdonába megy át; de ezen tőkének csak kamatai költethetők el, míg a tőkének érintetlenül kell megmaradnia egy esetleg később létesülő ugyanazon célú szervezet részére.

Erdély szőlészeti reconstuctiója.

Irta: **Dicenty Dezső.**

Ha Magyarország szőlőművelésének statisztikáját nézegetjük, önkénytelenül szemünkbe ötlök, hogy az ország összes borvidékéi között a keleti részek, nevezetesen Erdély, bortermő helyei vannak majdnem még mindig azon stádiumban, ahogy a filloxera őket helyben hagyta a szászvidékek kivételével.

Ne keressük ennek okait, a melyeknek rejtettebb rugói ismét a nép társadalmi általános művelődési haladásának intenzitásától, földrajzi fekvésen keresztül, a természet annyiféle viszonyáig minden körben nemcsak kereszthetők, hanem meg is találhatók, hanem forduljunk egyenesen a dolog velejének, nézzük azt, hogy ha már így nem jól van, mire kell első sorban figyelni, hogy a jövőben jó lehessen.

Nyilvánvaló dolog, hogy az ország bármelyik borvidékének egészséges reconstuctiója éppen egészséges csak úgy lehetett, és a jövőben is csak úgy fejlődhet tovább, ha alapja a művelés módíránya és ennek keretén belül a fajták helyes megválasztása, az illető talajtani és klimatológiai, nemkülönben szociális, műveltségi viszonyaival teljes harmóniában van és ezen hasznos, összhangzatát meg is tarthatja.

Aki valaha szőlőtelepítéssel (ujkori) csak egy kicsit is foglalkozott, az ugyan jól tudja, hogy e növény bázisának a talajnak tulajdonai, nemcsak a tápanyag szempontjából, tehát költség szempontjából, folynak be a telepítés szerencsés vagy sikertelen tényezőire, hanem már a legnagyobb szélsőségek, a lehetőségnek circulusait is fenyegetik. A régi időben azt néztük, hogy milyen mély a talaj, körülbelül milyen gazdag lehet a föld, azzal beüdtük a vesszőt, s könnyen gyöngyön a napsugár meg a mezők lilomának gondozója a botból tőkét és erre edes fürtöket varázsolt. Manapság ezer meg ezer a körülmény, a mire a telepítésnél figyelni kell. Mondom, aki valaha céltudatlanul, minden körültekintés nélkül, minden utánjárás, tanulás mellőzésével a szőlőművelés ujkori alapján, telepítéshez fogott, legelsőbbben a talajjal szemben kellett tapasztalnia különösen az ojtványiszőlőknel, hogy a közös munkában nem ő, hanem a földje az ur. Azt kell első sorban megkérdeznünk, hogy a művelési módok közül, spanyol udvariasággal, magyar nyelven szólva, melyiket be-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **főrd ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Füls és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1005

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeg készíttve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

fogadni kegyeskedik. Ezután jön csak másod-sorban előtérbe a clima meg a földrajzi fekvés, ami a szőlőnél csaknem egy.

Szőlőszeti talajfelvéteinken szerzett tapasztalataink alapján mondhatom, hogy a modern rekonstrukciónak nélkülözhetetlen és legfontosabb alapja a talajviszonyoknak beható pontos ismerete. E nélkül manapság szőlőt telepíteni a legnagyobb rizikó és pedig annál nagyobb a veszteség, minél később kell meg tudnunk, hogy eljárásunk a talajnak természetével nem összeillő.

Nem akarok a rekonstrukció módjainak anyagával, egész terjedelmében, még érintőleg sem foglalkozni, hanem csakis azon módozatokkal az érdeklődőket megismertetni, amelyek egész Erdély legjobb borvidékein a rekonstrukcióban elsőrendű szerepet fognak játszani.

A múlt esztendőben alkalmam volt a Maros-Nyárad szőlőjében és a Nyárad mellékén vizsgálgatni, tapasztalataimat e tárgyra vonatkozólag nagyrészt itt szereztem.

A rekonstrukción hazánkban használatos módok közül, — nem homok talajokban — két mód áll rendelkezésünkre, 1. szénkénevezés, 2. ojtványültetés. A szénkénevezésről jelen alkalommal nem beszéllek, mivel mesterkéltségre miatt, jó szívvel, tanulatlan szőlőművelő-nép kezébe, most Erdély rekonstrukciójának hajnalán, nem ajánlhatom; hanem nézzük inkább az ojtványokkal való telepítést, mint amely sokféle szempontból az erdélyi újtelepítések alapjául kell hogy szolgáljon. Legalább részemről a jelen időben minden más mód felett, a legtöbb előnyt a gyökerező fás ojtványokkal való telepítésnek tulajdonítok. Alábbi soraimban tehát mindig csak mint ilyenekről fogok szólni.

Az ojtványültetés alapja a filloxera-ellenálló vad, amerikai tő, mint alany, természetesen igen sokféle fajjal és fajtaválal rendelkezik, a miből azonban széleskörű tapasztalatok alapján a telepítésekben úgy a külföldön, mint pedig hazánkban főleg két faj váltott ki, a Riparia és a Rupestris.

Röviden szólva manapság legnagyobb percentben az u. n. Riparia Portalist és Rupestris du Lot-t használják mindenfelé, ahol igényeiknek a viszonyok még megfelelőek. Tudvalevő, hogy az amerikai fajták igen nehéz adaptációjuk, talajjal, climával szemben rendkívül sok igényt támasztanak. A bázis mégis, amely az ameriakat jellemzi, az a közös tulajdonságuk, hogy a meszet nem szeretik a talajban, csak tűrik, még pedig igen különböző mértékben. A mesztűrésnek ezen különböző foka választja szét azután a fajtákat egymástól, midőn arról van szó, hogy valamely területet betelepítünk. Szerencsétlen összejátszása a természet erőinek, hogy éppen az a fajta, amelyik úgy növekedési, mint pedig ojtathatás és termés viszonyaiban a többi közül magosan kiválik, bír a legalacsonyabb mérvű mesztűrésrel. Valóban a Riparia Portalis, vagy rendes nevén Riparia Gloires de Montpellier 13—14% szén-savas mesznél nem bír meg többet a talajban. Ismeretes jelenleg a cholerosis, a sárgulás, melynek az ojtvány-nál előbb vagy utóbb segítség híján halál a vége. Ezt a legnagyobb percentben a mesz idézi elő. Sokféle körülmény befolyásolja az

ojtványszőlők egészséges tenyészetét, a melyekről mind itt meg nem emlékezhetem, csak kettőre, a legfőbbekre térek ki, a mesz tartalomra és a climára, amelyek eleve eldöntik a kérdést, hogy milyen területen mit telepíthetünk

A mesz a talajban nagyon sokféle vegyület alakjában jön elő, mi azonban a talajnak egész mesztartalmát mindig calciumbicarbonatnak vesszük, a percenteket is így fejezzük ki, minthogy maga a műszer, amelyel az elemzést végezzük, a meszet a szén-dioxid útján mutatja meg. Ez a calciumcarbonat azonban a talajban nagyon sokféle természetű lehet, a szerint, hogy bizonyos oldó agentiaknak mennyiben képes ellenállani. Röviden szólva, a talaj összes mesztartalmának egy a talajonként változó része igen lassú oldhatósága miatt az amerikai tőke életére befolyást nem gyakorol, olyan, mintha nem is lenne a talajban. Minthogy pedig nem semlegesnek nevezhető mesztartalom minden talajnál az eredet szerint más és más %-ot mutat, világosan következik, hogy a mesztartalomnak az a másik fele, amelyik az ojtványtőkénél már hatékony tényezőként szerepel, szintén igen különböző mennyiségű. Minthogy mint mondtam, a hatékony és a semleges mesz között az arány talajonként egy cseppet sem állandó, világosan következik ebből, hogy lehetnek olyan talajok, a melyeknek összes mesztartalmuk (semleges + hatékony) egyenlő de a hatékony rész nagyon is különböző és viszont, akadnak számtalan olyan talajra, a melyekben a hatékony rész mennyisége egyenlő, de az összes mesztartalom igen különböző. Gyakorlati nyelven kifejezve ez annyit jelent, hogy két egyforma összes mesztartalmu talajnak egyikében a Portalis kisárgul, a másikban meg gyönyörű marad. Sem az összes mesztartalmat, sem pedig a még sokkal kevésbé hatékony részt egyszeri legrövidebb vizsgálattal meghatározni nem lehet. A mondjuk diulált sósavval való lecsepegtetésnek módja csak arra jó, hogy meg tudjuk, hogy egyáltalában van-e és ha igen, körülbelül mennyi, kevés, vagy sok, mesz a talajban. Olyan adatokat, amelyekre a telepítést bázisolni lehet, kisebb határok között, szert csak a pontos laboratoriumi munka útján tehetünk.

Láthatjuk tehát, hogy a talaj pontos vizsgálata nélkül, e szélsőségek kivételével, egyetlen lépést sem tehetünk. Mit mondunk azonban akkor, mikor valamely fajtának mesztartalmát számokban kifejezzük? Azt ügyelve, hogy annak a mintának, amit vizsgáltunk, tehát az azzal megegyező talajrétegeknek mesztartalma 4—9%. Azt azonban mindenki tudja, hogy a szőlőnek 1—2 arasznyi földnem elég, mélyen 1.2—1.5 m. ig, még tovább is (száraz talajokban) lehet a szőlő gyökere. A föld pedig ilyen mélységig nem mindig, sőt többször nem, mint igen, mutat mindenben egyenlő rétegeket, tehát a a mesztartalmak sem lehetnek a különböző rétegekben állandók. Sőt nagyon is különbözők. Okvetlenül csaldódás fog tehát érni bennünket, ha számításunkat pusztán, mondjuk a feljött rétegek tulajdonaira alapítjuk. Ki van jelölve tehát ezzel az irány ismét egy lépéssel tovább — talajvizsgálataikat okvetlenül legalább 1.2 m. mélyig ki kell terjesztenünk, itéletet csak így alkothatunk. A to-

vábbiak könnyebb megérthetése végett előre bocsájtom, hogy az egyes alanyok, a melyek jelenleg hazánk rekonstrukciójában használatban vannak, a következő fokozat sorba szedhetők össze. A meszet legkevésbébbé türi:

Riparia Portalis.

Rupestris Metallica.

Rupestris du Lot (rosszul nevezve R. Monticola).

Riparia × Rupestris No. 3306 és 3309. Pécs.

Solonis × Riparia 1615 és 1616 Pécs.

Riparia × Rupestris 101—14.

Anamon Rupestris Gaurus No. 1.

Mourvedre Rupestris 1202.

Nagy meszállók . . . Tiszta Berlandierik és hybridjeik.

Ha tudjuk azt, hogy a talajban e rétegek mesztartalma különböző, könnyű feltételezni, hogy a tőke élete e szerint fog igazodni, satnyulni, vagy fejlődni, a milyen mértékben vannak a meszes kártékony rétegek képviselve és amennyire meszesek. Lehetséges, sőt igen-igen sok esetben magam tapasztaltam, hogy ha a feltalajjal megegyező rétegek fekdőnének csak 60—70 cm.-ig, még a R. Portalis sem szenvedne kárt, míg ha az csak igen keskeny, az Anamon Rupestris sem képes az akadályokkal sikeresen megküzdeni.

(Vége következik.)

IRODALMI SZEMLE.

A magyar föld tehermentesítése.

Az utóbbi években mind gyakrabban olvasunk a magyar föld megnövekedett terheiről, melyek már oly arányokat öltöttek, hogy a sajnálatos mértékben megnövekedett kívándorlás jó nagyrésztben ennek tulajdonítható. Az erdélyi részekben a föld terheinek romboló hatása nemcsak a kívándorlásban nyilvánul, hanem — amint az már megállapítható — a nemzetiségeknek vagyonban való térhódításában is. Már is 70 millió, mások szerint 100 millió koronára rug itt a magyar kis-, közép- és nagybirtokra, a román- és szász pénzüzetek által adott jelzálogkölcsonök összege. Ezek révén jutott már sok és régi magyar birtok az újabb időkben a nemzetiségek kezére, kidöntve ezáltal a szétszórt magyarság erősségeit képező magyar birtokosságot.

Az erdélyi magyarság megmentése pár év óta jelszóvá lett s e célból a kezdeményezésnek egész sorát láthatjuk. Ezért indította meg maga az állam az erdélyi telepítéseket, melyeket a jóakarát dacára is soká sanylik a gyermekbetegségeket. E célból vonult be, nagy későre, Erdélybe a Magyar Földhitelintézet, a Jelzálog Hitelbank és legutóbb a kisbirtokos Földhitelintézet. Az erdélyi magyarság birtokának tehermentesítése indította az Erdélyi Gazdasági Egyesületet is legutóbb arra a kezdeményezésre, mely a Magyar Telepítő és Parcellázó Bankot óhajtotta megnyerni.

Szóval az urbériség megszűnte óta a roskadásig felnövekedett magyar föld terheinek apasztása, illetőleg elviselhetővé tétele foglalkoztatja ma már úgy az államot, mint az illetékes közgazdasági tényezőket, valamint a közvéleményt is; úgy, hogy éppen a legalkalmasabb időben jelent meg a Magyar Gazdaszövetség igazgatójának dr. Bernát Ist-

Ajánlok arankamentességre államilag ólomzárolt szavatolt csiraképes amerikai és olasz magtól ment

lóheremagot 80 és 85 koronával. Kiváló szép, bőtermő ligowoi zabot

10 koronával. Magas csiraképes tavasz borsót 12 koronával budapesti ratárunkból. —

HALDEK

magnagykereskedése, József Főherceg ő csász. és királyi Fensége udvari szállítója, BUDAPEST, VII., KER., KÁROLY-KÖRÚT 9. SZ.

Továbbá rendkívül szép, magas csiraképesgü

baltaczimmagot

15 koronával a pinczehelyi állomásról, valamennyi 50 kilónként.

vánnak nagyszabású műve: *A magyar föld tehermentesítése.**

Nagy hiányát érezte Magyarországon minden közigazgatási tényező, egy szakszerűen, mégis magyar nemzeti szempontból, a magyar föld tehermentesítésének kérdését felölölő munkának. A közszükség előtt hajlott meg tehát Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter, mikor e munka megírásával megbizta Bernát Istvánt, ki feladatát derekasan megoldva így vezeti be művét:

„Azok az észleletek, tapasztalatok, és következtetések, a melyek világánál e műben vázolni igyekeztem a földbirtok tehermentesítésének napról-napra inkább előre nyomuló nagy problémáját, sokkal idősebbek annál az időpontnál, amelyben Darányi Ignác urtól, ki ez idő szerint a Magyar Gazdaszövetség elnöke. akkor pedig a földművelésügyi miniszterium feje volt, e mű kidolgozására megbizást kaptam. Több mint husz évre nyulnak vissza és egyszer kicsirázva, alakot nyerve, csaknem csodálatos szívóssággal élték át a közömbös-ségnek éveit, állották ki az ellenfél támadásait és ma végül, támogatva az idők szelleme és a fölébredt közvélemény által, hangosan és sürgősen követelik az érvényesülést.”

A nagyérdékű munka a kérdés minden oldalát igyekszik teljes világosságba helyezni s mint a bevezető sorokból, valamint a feldolgozott nagy anyagból is kitűnik, nem újgyiról munkáról állunk ki, hanem a múltal, mely több mint két évtizede foglalkoztatta íróját, ki ezen eszmének hazánkban talán a legelső harcosa volt.

Bernát könyve legelőször is a történelem világánál mutatja be a hitel szerzésére nálunk tett kísérleteket, az 1848. évi XIII. t.-cikk meghozatala óta. A kérdésnek szociális szempontból megértése céljából pedig részletesen foglalkozik az előzményekkel is; a földbirtokosok életével, mikor még a földnek uralkodó plánetája nem a pénz volt s a mikor még a honoratiorok közé tartozó egyének is megélték 3—400 forint díjazásból. Itt vázolja vonzóan, de komoly tanulság céljából azt a kort, mikor fejlett polgári osztály nélkül, középkori erkölcsökkel és hiányzó tőkékkel jutottunk el a nagy átalakulás mesgyéjére.

Majd markáns vonásokkal rajzolja meg a földtehermentesítése problémájának feltevését a külföldön és nálunk. Itt mutat rá Bernát, hogy az eladósulás legnagyobb veszedelme ott van nálunk, hogy ezeken a réven idegen tőkék ejtik hatalmunkba a földbirtok jövedelmét és a rajtuk való rendelkezés jogát; így például csak három bécsi záloglevél kibocsátó intézetnek 1903. végén 712 millió jelzálog kölcsöne van elhelyezve hazánkban, míg a négy nagyobb nemzetiségi jelzálog kibocsátó intézeteknek is együttvéve 100 millió koronája terheli a magyar birtokot.

Az ötödik szakaszban rámutat azokra a törekvésekre, melyek a kibontakozás felé vezetnek. Így első sorban rámutat arra a haladásra, mely abban áll, hogy ebben a mezőgazdaságból élő országban kezdik az emberek belátni, hogy az alkotandó törvényeket első sorban a mezőgazdaság és ennek emberei szempontjából kell bírálni és mérlegelni. Bár a haladás e téren még nagyon lassu, mert még ma is nehéz a hivatottabbak figyelmét oly témákra irányítani, melyek tágasabb látókört, mélyebb belátást és a nemzeti érdekek komoly méltánylását követelik. Mégis azonban már kezdünk meg a földbirtok és a földbir-

tokok hitelé között is különbséget tenni, mint ahogy tényleg egészséges viszonyok között, egyiknek kielégítése egészen másként kell történnék, mint a másiké. Megértük azt is, hogy az ingó tőke is kezdi belátni, hogy le kell szálljon arról a magaslatról, melyen eddig csak saját érdekeit szolgálta; s urai tudtára kezdenek ébredni annak, hogy a pénz felhalmozódása nem lehet végső cél és az csak akkor tarthat az állam és társadalom támogatására igényt, ha ennek etikai és politikai céljait is előmozdítja.

A formát a nemzeti érdekek támogatására, nem is kell már keresnie a mozgatókének, mert meg van az a földhitelintézetekben, melyek eddig is eredményes munkát végeztek. Ilyen az állam és törvényhozás támogatása mellett már három szolgálja a földbirtok érdekeit. A legfiatalabb az Országos Központi Hitelszövetkezet ugyan még csekély mértékben működik a jelzálog hitel szolgáltatásban, de eddigi sikereinél fogva hivatva van a mainál is fontosabb szerepet betölteni. A Magyar Földhitelintézet és a Kisbirtokosok Földhitelintézete, mely utóbbi azonban kevésnek megfelelő hivatást csak az utóbbi években kezd betölteni, mindkettő jelentős eredményeket mutathat már is fel a nagy- és középbirtok hiteligényeinek kielégítése terén. Azonban ezek az összes szükségleteket kielégíteni képtelenek, főleg mai szervezetükben és szükség gondoskodni, vagy újabb intézményekről, vagy a meglévőknek nagyobb méretűvé való kifejlesztéséről.

Ekkor természetesen meg még mindent, mert a jelzáloghitel bármily jól legyen szervezve, egymagában még sem elég arra, hogy a földbirtokosok jogos hiteligényeit kielégítse, azért a hitel másik formáját is, a *személyes hitelt* is egészséges alapokra kell helyezni, mert olcsó és megfelelő formában nyújtott személyes hitel nélkül alig van igazán haladás a gazdasági téren. Szóval végre is szembe kell néznünk a takarékpénztárak régen emlegetett reformjával, hiszen még a kereskedő Angliában is ellenőrzés alá helyezte már azokat. Természetesen e téren rendkívül fontos szerepre vannak hivatva a legközelebb reformálandó szövetkezetek, melyek nagyon erős és nagyon veszedelmes versenyt fognak amúgy is megindítani a helyzetüket kizsákmányoló takarékpénztárak ellen.

A kérdés minden oldalát feltáró érdekes és tanulságos előadása után rámutat Bernát István könyve először a tennivalókra, a melyek segítségével el lehetne érni azt, hogy *legalább jövőben a magyar föld terhei arányban álljanak jövedelmével*, mástészt pedig lehetővé téssek a nagyon is terhes adósságoknak átváltoztatása csekélyebb kamatozásuakká.

Javaslati hármaz irányban mozognak. Az első csoportba tartozók az olcsó jelzálog kölcsönöket akarják hozzáférhetővé tenni a gazdáknak, főleg a kisgazdáknak; a másodikba tartozók a *személyes hitel* körüli teendőket tárgyalják; a harmadikba tartozók pedig a *vételési hátralek* és betáblázott örökségek révén előálló eladósulás ellen vannak hivatva orvoslást nyújtani.

Végül pedig a magyar földbirtok terheinek táblázatos összeállítását nyújtja, melyben megközelítő pontossággal először nyerjük világos képét a *magyar föld terheinek nézetiről*.

Igy rövid vázlatban bemutatva Bernát István dr. nagyérdékű, hízagot pótló művét, láthatjuk, hogy az a figyelmet a legzsélesebb körben is megérdemli, mert a mellett, hogy

a kérdés minden fázisát komoly tudással öleli föl, minden sorában a fajaért dolgozni tudó és akaró ember izzó fajszeretetét tükrözi vissza, a szívet is lebilincseli; miért is e becses művet, mely irodalmunkra nézve is nyereséget jelent, egy a magyar gazdáknak, mint a pénzügyi köröknek a figyelmébe a legmelegebben ajánljuk, melyet amúgy sem nélkülözhet ezután senki, ki a magyar föld politikai és gazdasági élete iránt érdeklődik.

Barabás E. dre.

EGYLETI ELET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmány 1905. évi május hó 31. é., (szerdán) délután 1/4 órákor — Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében — rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja
Az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Pénztári jelentés.
3. A parcellázási anket megállapodásainak végrehajtása.
4. Kolozsmegyei szakosztály megtartott alakuló közgyűlésének jegyzőkönyve.
5. Miniszteri leiratok:
 - a) Gyümölcs termelési és értékesítési anket ügyében;
 - b) gyógynövények term.-ről jelentés;
 - c) Fokányi László könyvre tárgyában.
6. Társegyetek megkeresései:
 - a) O. M. G. E. a vámterület ügyében;
 - b) Magyar Szőlősgazdák Egyl. a szeszellenes mozgalom tárgyában;
 - c) Szabolcsmegyei gazd. egyll. kiállítása ügyében.
7. Orsz. Gazd. Munkás és Cseléd segélypénztár zárszámadása.
8. Monostori gazdasági intézet ösztöndíj pályázat
9. Jelentés a városnak átadott telek ügyében.
10. Szamosfalvi sertés hetivásár ügye.
11. Barna Balázs tanár kérése vetőmag csávázó gépe tárgyában.
12. Új tagok bejelentése.
13. Ülés napjaig beérkező tárgyak.
14. Esetleges indítványok.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának alakuló közgyűlése.

Folyó hó 25-én tartotta meg az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei szakosztálya alakuló közgyűlést.

Elnökölt *Lészai* Ferenc kir. tan., a szakosztálynak az E. G. E. közgyűlése által megválasztott elnöke; előadott *Iber* Ernő, az E. G. E. elnöke által kijelölt szakosztályi előadó.

Jelen voltak: Gajdácsy Jenő, dr. Papp József, Szász István, báró Feilitzsch Arthur, Tulogy Samu, Csérer Lajos, Molnár Sándor, dr. Seyfried Károly, Tokaji László, Zabulik László, dr. Szentkirályi Ákos, Albert Dénes, br. P. Horváth Kálmán és Vaiga Kálmán.

Lészai Ferenc elnöki megnyitójában előadta a szakosztály megalakulásának szükségességét s rámutatott arra, hogy Kolozsvármegye egész mezőgazdaságának kifejlesztése és föllendítése volt az a cél, melyet az E. G. E. a jelen szakosztály kezdeményezésénél szem előtt tartott és meg akar valósítani. Felhívja a közgyűlést, hogy a szakosztály

70—80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Szőlők rigolozását gőzekével

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

* Bernát István: A magyar föld tehermentesítése, Budapest, 1905. Kilián Frigyes egyetemi könyvnyomtatós bizottság. Ára 3 korona.

szervezetének rendjét az előterjesztett tervezet alapján állapítsa meg.

A szervezeti szabálytervezet fölolvastott és több rendbell módosítás után elfogadtatott. (Egész terjedelmében lapunk más helyén fogjuk közölni.)

A szakosztály *alelnökéül* Dósa Endre kolozsvármegyei alispánt választotta meg az *intéző-bizottság* rendes tagjainak pedig megválasztották: gr. Bánffy Miklós, gr. Béli Ákos, gr. Béli Kálmán, Gaál Elek, Gaál Gyula, dr. Gidófalvy István, Rosenberger Mátyás, br. P. Horváth Kálmán, gr. Horváth Tholdy Rudolf, br. Feilitzsch Arthur, Szereday Aladár, Gáspár Tamás, Páljános Zsigmond, Gruner Károly, Lázár Károly, Nagy Dezső, Nagy Endre, Sipos Gábor, ifj. Mátyás Ferenc, Albert Dénes, Zabulik László, gr. Teleki Arthur, Szentiványi József és Bálint Márton; meghívott tagjainak: Kolozsvármegye alispánja, közgazdasági előadója, járásainak főszolgabírái, gazdasági szakreferense, a Kolozsvármegye területén levő állami mezőgazdasági intézmények vezetői, a gazd tanintézet tanárai és az állandó gazdasági tudósítók.

Végül a közgyűlés elhatározta, hogy sürgős átiratot intéz Kolozsvármegye törvényhatóságához, melyben a vármegyei mezőgazdasági bizottság teendőinek a megalakult szakosztályra való átruházását fogja kérni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Gazdatiszti nyugdíjügyi kongresszus.

A gyakorlati gazdatisztek országos Egyesülete folyó hó 21-ére, Budapestre gazdatiszti nyugdíjügyi kongresszust hívott össze, mely aznap meg is tartatott a vigadó nagytermében mintegy 200 gazdatiszt részvétele mellett.

A kongresszus elnöke gróf *Batthyány* Tivadár volt, az elnöki emelvényen ott láttuk Zsilinszky Mihály v. b. t. t. államtitkárt, dr. Szomjas Lajos min. osztálytanácsost, Bujanovics Sándort, a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének elnökét stb.

A kongresszust gr. *Batthyány* Tivadár elnök nyitotta meg és közgazdasági meg szociális szempontból fejtegette a gazdatiszti nyugdíjügyi megoldásának szükségességét. Dr. *Szomjas* Lajos és *Bujanovics* Sándor a földmivelésügyi miniszter és a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének rokonszenvét tolmácsolták a gazdatiszti nyugdíjügyi akció iránt, gr. *Somsich* Tihamér pedig a magyar iparnak a gazdatisztek részéről való támogatása tárgyában szólalt föl és tett indítványt.

Merza Márton előterjesztette azon tervezetét, melynek alapján a gazdatiszti nyugdíjügyi megoldható lenne és a következő határozati javaslatot terjesztette a kongresszus elé:

Mondja ki a Magyar Gazdatisztek Nyugdíjügyi országos Kongresszusa, hogy: társadalmi és közgazdasági szempontokból elodázhatatlanul szükségesnek tartja, hogy a magyar honossággal bíró magyarországi gazdatisztek nyugdíjügye, mint olyan osztályé, amelynek munkálkodása Magyarországon manap a leginkább államfentartó erők körébe tartozik, a törvényhozás által a megérdemelt figyelemben részesítsék, illetőleg

ez osztály nyugdíjügyi kérdése törvényben és pedig az általánosan kötelező elv alapján oldassék meg — úgy a magyar honossággal bíró gazdatisztekre nézve, valamint a gazdatiszti tevékenységet feltételező földbirtokra, tehát az 500 (ötszáz) holdon felüli gazdaságokra nézve, tehát: a gazdatiszti osztály részéről az egyesek által a maguk javára biztosítandó nyugdíjösszeg bizonyos mérsékelt nagyságu százalékának évenkénti, a jelzett földbirtok részéről pedig holdanként egyszer s mindenkorra 25 fillérnek befizetése által létesítendő s közvetlenül a m. kir. földmivelésügyi miniszterium által vezérelendő gazdatiszti nyugdíjügyi szervezet igazgatásába utalendő nyugdíjalap megalkotásával. — Mondja ki továbbá fenti határozatának végrehajtása okából az országos kongresszus, hogy a *Merza* Márton, a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének ügyvezető igazgatója által benyújtott és a Magyar Gazdatisztek Nyugdíjügyi Országos Kongresszusa által letárgyalt nyugdíjügyi javaslatot — a kongresszus által teendő módosítások felvételével — az országos kongresszus által ezennel megbízott Gyakorlati Gazdatisztek Egyesülete a magyar országgyűlés képviselőházának kérvény alakjában s illetve a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz Emlékirat alakjában fölterjessze.

Éber Ernő, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület képviselőjében kifejtette, hogy ez a kongresszus alkalmas lehet annak a kívánásnak egyhangú kifejezésére, hogy a gazdatiszti nyugdíjügy a törvényhozás útján és kötelező alapon oldassék meg, de teljesen alkalmatlan szervezet egy komplikált mennyiség-tani számításokon fölépült tervezetnek az alapos megvitatására és egy olyan határozati javaslatnak határozattá emelésére, mely a tervezetnek számadatain alapszik.

Ennek bizonyítására felsorolta az előterjesztett tervezetnek azon hibáit, amelyeknek mindegyike a tervezetnek egész új konstruálását teszi szükségessé. Így rámutatott arra, hogy 1. a tervezetben a 25 fillérrel terhelendő 28.406.440 kat. holdból elesnek 1.465.171 k. hold meg nem terhelhető *terméketlen* terület; 2. a tervezetben kimutatott 16.861.595 k. hold kötött birtok nem terhelhető meg egészen a 25 fillérrel, mert ebből a községi, városi, törvényhatósági, közbirtokossági, templomi, lelkeszi, tanítói és iskolai birtokok 9.277.140 k. holdnyi területét jog és igazság szerint le kell vonni; 3. az 500 holdon felüli és 1000 holdig terjedő középirtokoknak megterhelése, amennyiben azok gazdatisztet nem tartanak, sem méltányos és ezen a réven megint vagy 2 és fél millió holddal kellene csökkennie az alapnak. Rámutatott arra, hogy a magán nyugdíjalapoknak be, vagy be nem vonása, a gazdatisztek által fizetendő hozzájárulásnak kicsinysege, vagy nagysága mind olyan rendkívül fontos részletkérdések, melyeknek helyes megoldásától függ az egész tervezett nyugdíjszervezetnek értéke. Mindezeknek a fölhozott és meg nem cáfolt hibáknak kijavítására, ezeknek az alapvető részleteknek alapos megvitatására alkalmatlannak és képtelennek mondotta a kongresszust és a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

Bizza meg a kongresszus a Gyakorlati Gazdatiszti Országos Egyesületét, hogy az összes gazdatiszti egyesületek és körök képviselőiből alakulandó bizottságot hívjon össze, mely a törvényhozás elé terjesztendő emlékiratot és tervezet megskizkessze és egy következő kongresszus elé vigye.

A kongresszus a *Merza* Márton által előterjesztett határozati javaslatot és tevezetet elfogadta.

Ennyiben közölhetjük a kongresszus lefolyását, de fönntartjuk magunknak azt, sőt szükségesnek tartjuk, hogy ezen ügynek tüzetesebb megbeszélésére visszatérjünk.

— **A szőlőrekonstrukció Erdélyben.** A napisajtó a következő kommunikét teszi közzé: A földmivelésügyi miniszter a székelyföldi kirendeltség kérelmére a kipusztult régi hies szőlőterületek okszerű és céltudatos újjátelepithetése végett Maros-Tordamegyében szőlészeti talajtani felvételeket rendelt el s ezzel a munkával *Dicenty* Dezső és *Szóts* Andor szőlészeti agrogeológusokat bizta meg, a kik még e hóban megkezdik munkájukat.

Valóban igen örvendetes dolog, hogy Erdély hajdan virágzó szőlőtermesztésének rekonstrukciójához megtörténik ime az első lépés. Örvendünk ennek magáért a tényért. de örvendünk azért is, mert lapunk volt az, amely a tusnádi kongresszus előtt részletesen és alaposan kifejtette a szőlőrekonstrukció szükségességét és azon cikk írója a tusnádi székely kongresszuson is ilyen szellemű indítványt tett. A munkával megbízott agrogeológusok közül nagyérdékű cikket *Dicenty*, amely cikk kétségtelen nagy figyelmünkre méltó.

— **A takarmánykiviteli tilalom megszűntetése** A tavalyi rossz takarmánytermés következtében nagymértékben szükségessé vált, hogy az amugy is kevés takarmányanyagok a külföldre kiszállíthatók ne legyenek s azért a kormány a mult nyáron takarmánykiviteli tilalmat rendelt el, melyet most a kormány következő rendelete megszüntetett:

A magyar minisztertanács elhatározása alapján és egyetértőleg az érdekelt cs. kir. osztrák miniszteriumokkal a takarmányanyagokra nézve az 1904. évi augusztus hó 10-én 2772/P. szám alatt elrendelt kiviteli tilalom megszüntetettik. Ez a rendelet 1905. évi május hó 24-én lép hatályba.

A tilalom, melyet most visszavontak, a következő cikkekre volt érvényes: Melassz, tengeri, zab, lóbab, csillagfirt, bükköny, burgonya, mindennemű friss és száritott takarmány (széna, here, stb.) szalma, szecska, polyva, korpá, malátacsira. olajpogácsa, moslék, törköly és répaszeletek. Ezeknek a cikkeknek exportja tehát holnaptól kezdve minden irányban szabad lesz.

A kiviteli tilalom hatását a következő külkereskedelmi adatok mutatják. Ugyanis augusztus elsejétől április 30-ig a magyar és osztrák vámterület tekintetében a kivitel és a bevitel a főbb cikkekben következőképp alakult:

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen téglacélekefeje.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekefeje.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Hírlapneveim: „Agraria” Budapest.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámoralkból.

1457

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja meg a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Husvétii ajándékoknak

legalkalmasabb bevásárlási forrása

STEIN S. és TÁRSA

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete, kapható újszülöttől 14 évesig Leány és fiuk részére Kabátok, Ruhák, Kötények, Kalapok, Kapischonok, Harisnyák, Kamáschlik, Gyermek fehérnemű minden nagyságban.

Mérték szerinti fűzők a legújabb formában és kényelmes viselétűt készítenek. Vidéki rendelmenyt pontosan eszközök, gyermekruha rendelmenynél elegendő a kor megjelölése és pontosan találó átút küldök. Baba kelengye, keresztelő készlet állandóan raktáron a legfinomabb kivitelben. — **Határozott jutányos árak**

Szíves pártfogást kér

1434

Stein S. és Társa,
Mátyás kir.-tér 2. sz.

1905. január 1-től a tanácsolás alatti helyiségben.

GANZ és TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencztek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat, zsákvonókat, detachurók- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve. 1485

Sárga János, Kolozsvárt

ékszerész, mű-ötövös, egyházi szerek műintézete.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát arany-, ezüst neműben, drágakő-ékszerekben, valamint Angol, Francia és Berndorfi különlegességekben.

Kitünően berendezett műtermében készít ezüstneműket, ékszereket, valamint magyar diszékszer és egyházi felszereléseket. 1416

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

A LEGSZEBB MAGYAR KÉPESKÖNYV!

Ifj. Nagel Ottó könyvkiadóhivatalában Budapest,
VIII., Muznum-körut 2. szám. (a Nemzeti színház bérházában)megjelent **Virágmesék.** Irta Vikár Béla. A képeket rajzolta Kreidolf Ernő. Ára 6 k.

A magyar ifjúsági könyvpiacnak érdekes és művészi ujdonsága e munka. Költő és művész egyesületek közös munkára. Kreidolf Ernő, a művész, tulajdonképp szintén költő jól ismerik őt, mint a gyermekvilág érzéseinek és gondolatainak leghivatottabb tolmácsát, a Walter Crane hazájában, Angliában is. A rajzban nem kisebb, mint e nagy angol; a színezésben felülmulhatatlan. Színes képei meghaladnak mindent ebben a nemben; rajzaí pedig a mellett, hogy odavetett vonásaikkal vázlatzerű keresetlenségükkel a gyermek tudásához férköznek, virtuozitással a felnőtt gyermekeket is elbájolják. A virágmesékben Kreidolf teljes pompával fejt ki illusztrálói lármáját. Sőt ezek már nem is illusztrációk; ő maga költ édesnél édesebb virágregéket. Képei szöveg nélkül is beszélnék; elmondják történetüket azon a nyelven, a melyet mindenki megért. Pedig mily feladat volt előtte! A mit Tompa Mihály költői zsenije teremtett a Virágregékben a nagyok számára: azt kellett Kreidolfnak és Vikárnak megcsinálni képen és írásban a gyermekvilág részére. A természet leggyönyörűbb játékeit, a virágokat, élő egyenekké tették, azokkal a sajátságokkal ruházták föl, melyeket a gyermek az emberi támogatásban megismer s így a mese fonálán vezetik be érdekfűdésébe a himes mezők, erdők és kertek világát.

Huszonöt vers, valójában mindenik egy-egy kis költői elbeszélés, mindenikhez színekben pompázó remek képek és számtalan rajz varázsolják a természet gazdag életét az apró olvasóközönség szeme elé. A versekről elég annyit mondanunk, hogy méltók a képekhez. Vikár Bélát, mint a népies költészet bűvárat és avatott művelőjét régóta ismerjük. Itt eddigi működésével rokon tén próbálja ki izmos tehetségét. A siker igazolja a vállalkozást. Virágmeséi megütik azt a magas mértéket, melylyel a jelen esetben mérnünk kell, hogy t. i. a gyermeknek a legeslegjobb éppen elég jó. Ez a műve gyermekirodalmunk gyöngyei közé fog tartozni mindekor. A verselés bravurja népies zamattal egyesül benne, a mellett kerül minden erőlteit fordulatot és izléstelenséget. — Könyve, mint a művészi nevelés elsőrendű eszköze is kiválóan figyelemre méltó s bizonyára nem fog hiányozni egyetlen magyar úri család asztaláról, a hol a kicsinyek lelki táplálékára szerető gond ügyel. 1450. I.

A mű Izabella kir. hercegnőnek, a Múbarátok köre védőjének van ajánlva.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.

Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szívó-, világító- és kohó-gázüzem számára

Lokomobilok, szabad Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.

Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.

Hűtőtelepek és jéggyárak.

Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.

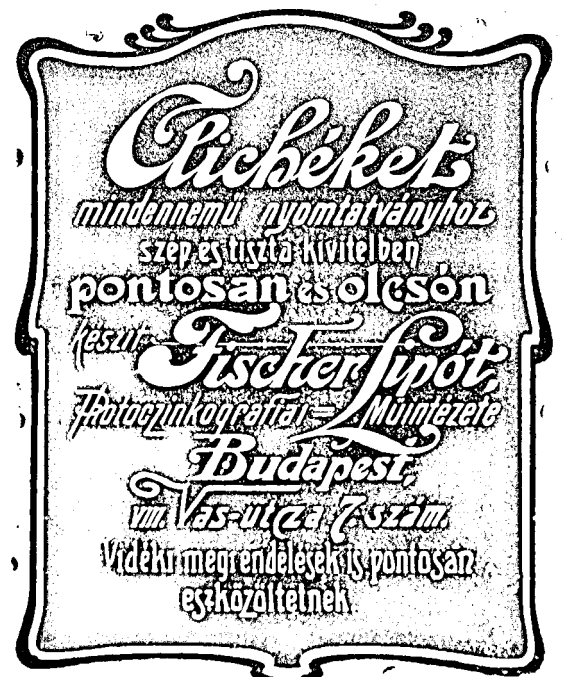
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.

Borsajtók és szőlőzúók.

1475

A legjobb új, egyszer
használt**ZSÁK,**vizhatlan PONYVA a
legolcsóbban kapható**FISCHER J.**ponyva- és zsákáru-
házában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31—33.**KÖLCSÖN-PONYVÁK**széna- és szalmaszállítás-
hoz a legjutányosabb köl-
csöndíj mellett 1451

A legszolidabb kiszolgálás.

BENZINMOTOROK, GŐZCÉPLŐKÉSZLETEK, ARATÓGÉPEK ÉS EGYÉB MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

1458

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezézügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

LEGJOBB TEJFÖLÖZŐ A BALTIK.

**A Baltik-Separator legyőz minden
tejfölöző gépet.** *Ki separatorot vesz és a Baltik iránt nem érdeklődik,
az saját magát károsítja meg.*

Arjegyzékünk, valamint a modern kézi-separatorokról irt bírál-
latunk érdeklődőknek ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.

Patak Gusztáv Magyar Baltik-Separator

központ Budapest, VI. kerület, Andrásy-út 27. szám.

1538

Szállítunk teljes tejjgazdasági berendezéseket.

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv — Bérhá-
zaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület
vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsö-
nőknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál az

Igazgatóság.

1501

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

Gyors és olcsó lebonyolítás.

„PEF” (Porcellán-Email-Festék) falakon
és fán
porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkészítési
helyiségek, istállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák,
fürdőszobák, klozetek satöbbi részére felette célszerű.

BESSEMER-FESTÉK (védjegy álló)

legtartósbabb rozsdá elleni mázo-
lat, mindennemű vasszerkezetek,

vas és hullámbádogtetők, tartók, istálló-vasgerendák, keríté-
sek, vaskapuk, vasablakok, gépek, lokomobilok stb. részére.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosai.

Lutz Ede és Társa, festékgár

BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

1563. I.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi
szuperfoszfátok, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szu-
perfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

Url Rezső Sertéseket

sertésbizományos
BUDAPEST,

VIII., Bérkocsis-utca 12.

sovány és hizott állapokban a legmagasabb napi árakon értékesít. 1534.

Fischer és Társa

Faiskolák

Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produkálása a legfinomabb és legjobb csemege

és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok, Gleditsziák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber Gömbakác, Szamóca, Ribiszke (vörös szőlő), Egres stb. stb.

Megbízható kiszolgálás. -- Olcsó árak.

Szakszerű csomagolás. 1352

BÜKKFA-SZÉN

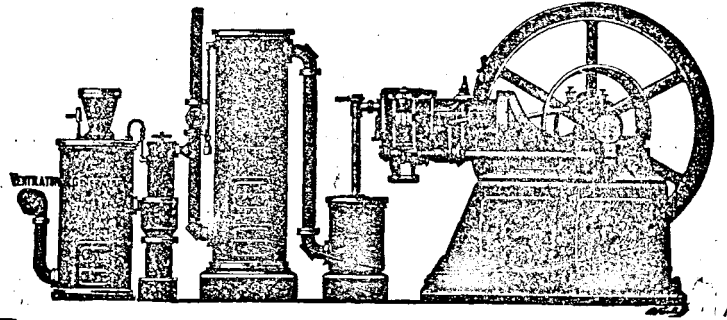
wagonszámra métermázsánként 2 koronak 80 fillérért Rettegi sz.v.v. állomáson waggonba rakva, lehát a legolcsóbban beszerezhető

Gróf Teleki László Gyula úr erdélyrészi erdészeténél

Keesed, u p. Nagy-Iklód.

NB. Zsákban való szállítás rendelésénél a zsák önköltségen számíttatik fel; vagy zsákot kérünk küldeni. Szállítunk szenet kisebb mennyiségben is, csak az illető küldjön zsákot, vagy pedig a zsák árát is felszámítjuk.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala is. 1423

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

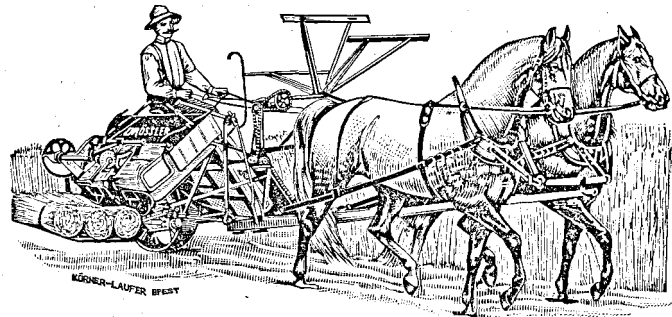
Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomoblok, szivó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár
BUDAPEST, VI. Váci-körút 59. 1449

Szállít: Magánjárákat, Locomoblokot, teljes Gőzcséplőkészleteket, Gőzekekészleteket, „MILWAUKEE” Fűkaszálógépeket, Arató- és Kéveketőgépeket, leg-

újabb szerkezetű „Rákóczi Drill” vetőgépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben. Árjegyzékkel és Árjánlattal kívánatra díjmentesen szolgálók.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,[™]
Budapest, Váci-körút 63,

által a legj. utányosabb árak mellett ajánlataknak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, korikolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, b. oronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szécs kavagók, répvágók, kukorica-morzsolók, d. aratók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Cséplőgéptulajdonosok!

A belügyminiszteri 73595 1903. sz. rendelettel előirt

mentőszelekrények

gőzgépekhez

erős vasból

teljesen felszerelve

38 koronáért

Járgánygépekhez pléhdobozban 6.50 koronáért beszerezhetőek a

„Magyar orvosi műszertárban”

orvosi műszerek, kötszerek és sérvkötők gyára

Budapest, VII., Kerepesi út 32. szám.

Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállítanak. 1528

AGRARIA erőtakarmánygyár r.-társ.

BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8. sz.

Postatakarékpénztári clearing-

Gíró-számla a Magyar Általános Hite-banknál.

és cheque-számla 11752. sz. Sürgöny cím: Erőtelefon Budapest Telefon (Interurban) 33-17.

A veszprémi országos gazdasági kiállításon elismerő oklevél.

Ajánlja „AGRARIA” védjegyzett, kitűnő Erőtakarmányát. Az áru vasúthoz szállítminőségű, saját gépüzemeivel gyártott: Erőtakarmányát. va 50 kgr. zsákokban, védjeggyel ellátva. — A gyártás: Kühn Gyula dr., a hallei gazdasági egyetem igazgatójának módszerei szerint történik. A takarmányhoz szükséges összes nyersanyagot, mint: buzakorpát, malátacsirát, repce-, napraforgó-, lenmag- és tökmag-pogácsát elsörendű és kizárólag magyar gyárakból szerezzük be. A czukorszörp szintén csakis elsörendű és kizárólag magyar gyárakból ered ugymint: a szerencsi, mezőhegyesi, kaposvári és botfalvi czukorgyárakból.

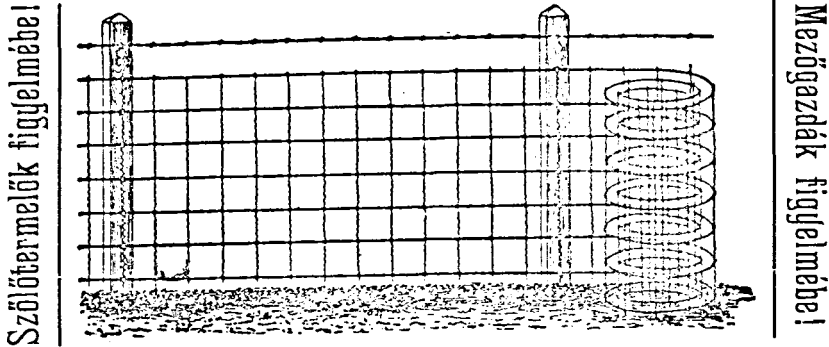
Gyártmányaink:

„AGRARIA” A. lótakarmányozásra, dús malátacsíra, vagy zúzott zab tartalommal — „AGRARIA” B. göbolyhizlálásra, dús repce-pogácsa-tartalommal. — „AGRARIA” C. tehenészetű, dús tökmag-pogácsa-tartalommal. — „AGRARIA” D. sertés-hizlálásra, dús árpadara-tartalommal. — „AGRARIA” E. juh-takarmány, dús czukorrépa szelet-tartalommal. Állandó vevőközönségünk a m. kir. földmí-

velésügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszterium uradalmai. Az ország legelső uradalmaitól elismerő okmányok állanak rendelkezésünkre, melyek bárki által megtekinthetők központi irodánkban Gyártmányaink szakértők által lesznek megvizsgálva. — Az áru mindig friss minőségben kapható a legjutányosabb napi áron.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 142785/C1. 1904. számú, a takarmánylány miatt kiadott rendeletéből kifolyólag gyártmányunk kivétel nélkül szállítási díjban részesül. 1550

Bámulatosan olcsó kerítések!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat és kerítésgyára

BUDAPEST, VIII., Üllő-út 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szőlő- s mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos eme találmány előnyei: **Olcsóság!**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
körülbelül 5 centiméter lyukbőséggel,

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1-50 méter magasságban 1-8, 2-, 2-2, 2-5 és 2-8 milliméter dróterősségűekből.

Sodronyerősség: 1-2 1-4 1-6 1-8 2- 2-2 2-5 2-8 mm

Ár □ méterenkint: **40 48 56 64 72 86 100 120** fillér

Körülbe ül 3x5 centiméter (hosszukis) lyukbőséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség: 1-2 1-4 1-6 1-8 2- 2-2 2-5 2-8 mm.

Ár □-méterenkint: **58 66 74 82 96 110 130 150** fillér.

Csomagolásért, földasért és kezelési költségeért számítok négyszög méterenkint 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Célszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is megátolja; felső és alsó szélei pedig szűrősek, tehát az átmásztat megnehezíti. A fonat csavart szálát — mint vékony sodronykötelet — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecsiszása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézrel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat fesszege, ami lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tűskésodrony alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. — A tűskés sodrony ára méterenkint 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre. 1543

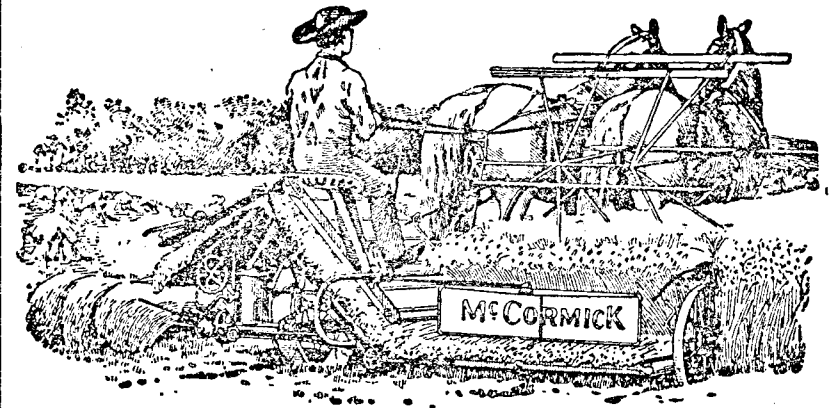
Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle célokra; csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból, föld- és kavicsrostákat, kosarakat magtár-ablakrostályokat, ökrös szájkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyózórástakat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

McCormick Harvesting Machine Comp.

(Chicagói aratógép.)

KNECHT E. J., igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Gyártmányok: Kévekötoget, „Daisy” marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gerebiye és „Mavila” kévelőtőfonál gyártmányai. Amerikai tárcás boronák, rúgós boronák, cultivátorok, szénaforgatók, kukorica-vetőgépek. Katalógusok ingyen és bérmentve. 1524 Felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

!! Trágyafősz !!

Mint az összes Erdélyi Gypszgyárak központi irodája ajánlunk kitűnő erdélyi trágyafősz!

A leghálásabb és legolcsóbb műtrágya az **ERDÉLYI TRÁGYAFŐSZ**, amely különösen sikerrel alkalmazható: istállótrágya javítására és conserválására, luczerna, lóhere és pillangós növények trágyázására, mészszegény vagy szikes talajok javítására, szőlőtrágyázásra, burgonya- és konyhakertészethez.

1535 Legolcsóbb ára anélkül bármely vasuti állomásra készséggel szolgál a

Magyar Gypsz- és kereskedelmi Részvény-Társaság

BUDAPEST, V. kerület Dorottya-utca 9. szám.

Lóherét, Lucernát, Répamagokat és egyéb vetőmagot, Gépolajokat és kenőanyagokat,

Kocsikenőcsöt, Zsákot, ponyvát, Kátránytermékeket és minden e szakmába vágó gazdasági szükségleti cikket,

megbízható jó minőségben, legjutányosabb árban ajánl **Kramer Lipót** nagykereskedő. BUDAPEST, V.,

Kálmán-utca 3. Sürgőnyezim: „Ceres” Budapest, TELEFON: 38-11. Árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal díjtalanul szolgál. 1531

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.278.240.— ”
	élet	200.000.— ”
	Tartalékok	455.436.11 ”
		Összesen: 2.333.676.11 K.

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. ”	59.782.36 ”
1903. ”	109.331.73 ”
1904. ”	72.438.23 ”

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. 1904. évben a jégkár ellen biztosítottak 2%-os díjvisszatérítésben részesülnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Nagyobb birtokon (Kolozs, Torda-Aranyos- és Alsó-Fehérmegyék területén)

cséplést vállal;

szalmás terményt 15%-ért, lóherét 10%-ért, elevátoros géppel s a legtökéletesebb munkáról kezeskedik

Török Árpád, Apahida.

1576

Kizárólagos kalapraktár

a Kalap-királyhoz

Kolozsvárt, Mátyás király-tér (Főter) 17. sz. legdúsabb választék bel- és külföldi férfi és gyermekkalapokban, cylinderekben, sport és vadászsapkákban. 1552

Specialis üzlet! Legolcsóbb határozott árak!

Posnansky és Strelitz

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. szám Gyár: ERZSÉBETFALVA

Ajánlanak: Aszfalt, 1533.

Fedőpapírlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.

— legjobb minőségben, jutányos árak mellett. —

Hiánytpótló munka.

A magyar könyvtermelés diadala!!

Páratlanul álló diszes kiállítású, képekkel gazdagon tarkított, érdekesen megírt munka jelent meg a nagyközönség számára:

A Világ Történelme

SZERKESZTI
ENDREI ZALÁN.

Ezt a munkát kiváló művészi értékű, nagy mesterek festményei után készült színes műmellékletek díszítik. A munkában magában 1200 több szép értékes, érdekes kép van.

A szép, pazar pompájú műmellékleteken, a gyönyörködtető képekhez teljesen megfelelő **érdekes előadású a szöveg**, amely oly könnyedén, oly szorakoztatóan adja elő a világ történelmét, hogy az olvasónak nemcsak gyönyörűsége telik benne, de szellemi pihenésül is szolgál. A munka nem száraz tudományos könyv.

Mindenki, aki a történelem iránt érdeklődik, ennek a munkának a megismerése után azt fogja mondani: Ez az, amit régen keresek, ez az amire szükségünk van.

Hogyan győződhetünk meg ennek igazságáról?

Kérjünk mutatványszámot, melyet a kiadóhivatal ingyen küld meg.

1464. I.

Mi a munka ára?

Füzetenként 40 fill. (20 kr.), előfizetési ára $\frac{1}{4}$ évenként (13 füzetért) 5 kor. 20 fill. (2 frt 60).

Minő kedvezményben részesül, aki előfizet?

Ingyen kap a munka 3 kötetéhez páratlanul álló, diszes iparművészeti becsü bekötési táblát. A tábla értéke 20 korona. Ezt csakis az előfizetők kapják. Amikor a munka készen lesz, ára tetemesen drágább lesz, mint most füzetenként vásárolva, vagy előfizetés útján.

Hogy rendelhetjük meg legkényelmesebben a munkát?

Levágjuk az alábbi szelvényt, egy levelezőlapra ragasztjuk és a levelezőlapra a következő címet írjuk:

A Világ Történelme
t. kiadóhivatalának

Budapest,
VII. Erzsébet-körut 38.

A „Világ Történelme“ Kiadóhivatalának

Budapest, VII., Erzsébet-Körut 38.

Alulírott ezennel megrendelem **A Világ Történelme** című füzetekben megjelenő, képes díszmunkát és kérem, hogy címemre a hetenként megjelenő füzeteket elküldjék, az $\frac{1}{4}$ évi előfizetést 5 K. 20 fill. (2 frt 60 kr.) utánvétellel az első füzet beküldésekor szedjék be; a további előfizetést negyedévenként pontosan előre fogom beküldeni.

Jelen megrendelésemből kifolyó rendes előfizetésemért **kedvezményül** megkapom a munkához készült diszes bekötési táblákat és a füzetgyűjtő mappát **teljesen ingyen**.

aláírás.

Kérjük tisztán és olvashatóan kitölteni.

Megrendelő neve:

Allása:

Teljes címe (város, utca, megye, u. p.):

Levelezőlapon címünkre beküldendő.

Tessék levágni és levelezőlapra ragasztani!

!! Tessék mutatványszámot kérni !!